

Umsögn

frá minni hluta umhverfisnefndar.

Umhverfisnefnd hefur borist erindi frá iðnaðarnefnd þar sem óskað er umsagnar nefndarinnar um þá þætti sem snúa að málefnasviði hennar í 152. máli, frumvarpi til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna kolvetnisstarfsemi. Nefndin hefur fjallað um þann hluta málsins sem varðar breytingu á löggjöf umhverfisráðuneytis, sbr. 2. þátt frumvarpsins.

Það er megin sjónarmið minni hluta nefndarinnar að hér sé á ferðinni ófullburða frumvarp sem þarfnist frekari vinnu og umfjöllunar, jafnt í stofnunum umhverfisráðuneytisins sem á Alþingi, auk þess sem það er stefnumarkandi um afstöðu íslenskra stjórnvalda til orku- og umhverfismála almennt. Þá er það umhugsunarefni að mál þetta skuli vera á forræði iðnaðarnefndar þar sem fimm af þeim sex lögum sem frumvarpið breytir eru á málsviði umhverfisnefndar og þær stofnanir sem þurfa að taka á sig auknar skyldur vegna frumvarpsins heyra flestar undir umhverfisráðherra.

Ef auðlindanýting á að lúta meginreglum umhverfisréttar og lögmálum sjálfbærrar þróunar er skynsamlegast að koma áætlunum um rannsóknir og nýtingu náttúruauðlinda þjóðarinnar fyrir í umhverfis- og auðlindaráðuneyti þannig eru mestar líkur á að verndar- og nýtingarsjónarmið verði jafnréttá við ákvarðanatöku. Slík skipan mála væri í samræmi við framsýna stefnumörkun, sem endurspeglar gjörbreytta sýn á umhverfismál 21. aldarinnar.

Ríkisstjórnin gaf óljós fyrirheit um að Ísland ætti vera í fararbroddi þjóða heims í umhverfismálum í stefnuyfirlýsingu sinni fyrir einu og hálfu ári. Lagabandormur þessi um kolvetnisstarfsemi gengur hins vegar gegn þeim áformum. Það liggur ekki beint við að Ísland leggi út á þær brautir að bora eftir olíu í Norður-Íshafinu. Sé það ásetningur ríkisstjórnarinnar að hefja olíuvinnslu í efnahagslögsögu Íslands, á eigin vegum eða annarra, kallar það á vandaðri umfjöllun en þá sem frumvarp þetta hefur fengið í nefndum þingsins.

Hugmyndirnar sem liggja að baki frumvarpi þessu eru illa ígrundaðar. Fjárhaglegi þátturinn er bæði óljós og ekki gert ráð fyrir framlögum í fjárlagafrumvarpi 2009. Þótt skýrsla iðnaðarráðuneytisins frá mars 2007 hafi að geyma ýmsan fróðleik um möguleika þess að gas eða olíu sé að finna á Drekasvæðinu við Jan Mayen-hrygg hefur umræða um skýrsluna verið af skornum skammti. Einnig er rétt að geta þess að skoðanir hafa verið skiptar um þau lagafrumvörp er varða kolvetnisstarfsemi og rædd hafa verið á Alþingi, en þetta frumvarp er hið þriðja sem lagt er fram á þessu málsviði (kolvetnisstarfsemi) síðan árið 2000.

Það er mat minni hlutans að best fari á því að afgreiðslu frumvarps þessa verði frestað fram á næsta ár svo að betra tóm gefist til að fara ofan í saumana á því og leiðréttu umtalsverða annmarka. Það er ekki nokkur von til þess að iðnaðarnefnd geti á þeim þremur dögum sem gert er ráð fyrir að eftir séu af þinghaldi fyrir jólahlé lagfært þá alvarlegu ágalla er lúta að skipulagsþætti frumvarpsins, og segja má að það sé alls ekki á verksviði iðnaðarnefndar að vinna tillögur þar um þar sem skipulagsmál eru á verksviði umhverfisnefndar. Það er líka ámælisvert að Skipulagsstofnun skuli ekki hafa komið að málinu með nokkrum hætti fyrr en 3. desember þegar hún í tölvupósti var beðin að gefa umsögn um frumvarpið og gert að skila henni örfáum dögum síðar. Vinnubrögð af þessu tagi eru Alþingi ekki til sóma.

16. des. 2008.

Kolbrún Halldórsdóttir.